

Wstęp do wiedzy o kulturze - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Wstęp do wiedzy o kulturze
Kod przedmiotu	04.4-WZS-TiRP-WdWok
Wydział	Wydział Nauk Biologicznych
Kierunek	Turystyka i rekreacja
Profil	praktyczny
Rodzaj studiów	pierwszego stopnia z tyt. licencjata
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2022/2023

Informacje o przedmiocie	
Semestr	2
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Dorota Angutek, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	20	1,33	12	0,8	Egzamin
Laboratorium	20	1,33	12	0,8	Zaliczenie na ocenę
Ćwiczenia	20	1,33	12	0,8	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawowymi zagadnieniami teoretycznymi, wiedzą opisową oraz metodami badań empirycznych w naukach o kulturze.(kulturoznawstwo, antropologia kulturowa, etnologia, etnografia i religioznawstwo). Część warsztatowa poświęcona jest zagadnieniom kulturowych odrębności i specyfiki wybranych społeczeństw plemiennych, grup wyznaniowych oraz rodzących się aktualnie społeczeństw ponowoczesnych, przydatnych w turystyce i rekreacji.

Wymagania wstępne

Elementarna wiedza z zakresu historii oraz problematyki kultury uzyskana na poziomie szkoły średniej

Zakres tematyczny

Wykłady:

- Wybrane koncepcje i definicje kultury. Kultura materialna i symboliczna, ponowoczesna kultura symulaków. Kultura w sensie dystrybutywnym i atrybutywnym. Kultura a cywilizacja.
- Dwa wymiary ewolucji człowieka: biologiczny i kulturowy oraz ontogenetyczny i filogenetyczny. Biologiczne uwarunkowania człowieka i ich wpływ na życie społeczne. Cechy wrodzone i nabyte.
- Proces socjalizacji i enkulturacji (w tym inicjacji) w ujęciu Margaret Mead, Dawida Riesmana i Tarczycjusza Bulińskiego (przekrój kulturowo-historyczny).
- Wybrane koncepcje kultury XX wieku – funkcjonalizm, antropologia ekologiczna, poststrukturalizm, pragmatyzm, feminizm i studia gender .
- Kulturowe uwarunkowania życia społecznego. Kultura a struktura społeczna i system społeczny. Uwarunkowania środowiskowe, determinany kulturowe (dyfuzja, importy kulturowe, migracje, symbole etc.)
- Kultura masowa i światopogląd konsumpcyjny . cechy modernizmu (nowoczesności) i jego dekonstrukcja .przez postmodernistów. Obumieranie kultury symbolicznej w sensie światopoglądowym i wzmocnienie wymiaru komunikacyjnego.
- Wielokulturowość i transkulturowość, westernizacja i makdonaldyzacja, globalizacja a kreolizacja.

Ćwiczenia

- Eurocentryzm a relatywizm kulturowy. Problematyka rasizmu, ksenofobii, etnocydu i genocydu.
- Popkultura. Kontrkultura i subkultury. Kultura wizualna. Obrazy malarskie, fotografia, komiks, film, telewizja.
- Mit i rytuał – ich kulturotwórcze funkcje i znaczenie dla jednostki i mito-logika. Bohater mityczny.
- „Ryty przejścia” w biegu życia jednostki: narodziny, wesele, choroba, umieranie, śmierć, zaświaty (sacrum a profanum).
- Magia i religia. Różnice w strukturze i funkcjach kulturowych magicznego i religijnego myślenia. Wpływ magii i religii na zachowania i organizację społeczną.
- Ciało w kulturze a okulocentryczna a haptyczna orientacja poznawcza.

Laboratorium:

- Kultura i jej związki z turystyką. Lista Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO. Walory kulturowe w turystyce . Szlaki dziedzictwa kulturowego.
- Główne nurty kultury narodowej. Kultura ludowa. Kultura rycersko-szlachecka. Kultura mieszczańska, plebejska. Kultura elitarna a kultura masowa. Zabytki kultury ludowej, szlacheckiej i mieszczańskiej w Polsce. Masowe imprezy artystyczne
- Czas i przestrzeń w kulturze i turystyce. Czas cykliczny i linearny. Nowożytne rozumienie przestrzeni. Przestrzeń turystyczna.

- 4. Sacrum i sacrofanum w przestrzeni. Religie świata. Makroregiony pielgrzymkowe świata. Turystyka pielgrzymkowo-religijna. Architektura sakralna na świecie
- 5. Komunikacja międzykulturowa. Spotkanie międzykulturowe, dialog, problematyka „innego”. Podstawowe pojęcia z zakresu komunikacji międzykulturowej. Różnice kulturowe na świecie według typologii G. Hofstede. Różnice kulturowe w działalności gospodarczej według F. Trompenaarsa i Ch. Hampden-Turnera.

Metody kształcenia

metody aktywizujące: burza mózgów metoda dedukcyjna, praca z tekstem, dyskusja w zespołach, prezentacje multimedialne

metody stosowane na wykładzie: wykład konwersatoryjny, metoda deskrypcyjna

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Umie wskazać założenia różnych koncepcji turystyki w odniesieniu do kultury i głównych pojęć z nią związanych, zinterpretować je i zastosować do analizy współczesnych problemów kulturowych i cywilizacyjnych	• K_W01 • K_W02	• aktywność w trakcie zajęć • dyskusja • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia
potrafi stosować pojęcia z zakresu wiedzy o kulturze, umie stosować definicje i teorie naukowe kultury dla potrzeb turystyki i rekreacji	• K_W02 • K_U03 • K_U19	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Laboratorium • Ćwiczenia
potrafi omówić zróżnicowanie kulturowe świata oraz analizować jego zmiany w czasie	• K_U05 • K_U14	• aktywność w trakcie zajęć • egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Ćwiczenia
Ma potrzebę uzupełniania wiedzy oraz doskonalenia i poszerzania umiejętności w zakresie analizy przemian kulturowych i cywilizacyjnych	• K_K05 • K_K06	• aktywność w trakcie zajęć • dyskusja	• Laboratorium • Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Ocena z przedmiotu jest średnią arytmetyczną oceny z pisemnego egzaminu końcowego z wykładów, zaliczenia ćwiczeń (pisemna praca) oraz warsztatów (aktywność na zajęciach)

Literatura podstawowa

- 1. Burszta, W.J., Antropologia kultury, Poznań 1998.
- 2. Mead M. Tożsamość i kultura 1974.
- 3. Eliade M., Sacrum, mit, historia. Wybór esejów, Warszawa 1976.
- 4. Jacyno M., Jawłowska J., Kempny M. (red.), Kultura w czasach globalizacji, Warszawa 2004.
- 5. Pabian B., Wprowadzenie do wiedzy o kulturze. Podręcznik dla studentów kierunków turystycznych i ekonomicznych, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego, Katowice 2013.
- 6. Stomma L., Słońce rodzi się 13 grudnia, Łódź 1981.

Literatura uzupełniająca

- 1. Baldwin E., Longhurst B., McCracken S., Ogborn M., Smith G., Wstęp do kulturoznawstwa, Poznań 2007.
- 2. Barker Ch., Studia kulturowe, Kraków 2005.
- 3. Maffesoli M., Czas plemion. Schyłek indywidualizmu w społeczeństwach ponowoczesnych, Warszawa 2008.
- 4. Tropeenaars F., Hampden-Turner C., Siedem wymiarów kultury. Znaczenie różnic kulturowych w działalności gospodarczej, B. Nawrot (tłum.), Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2002.
- 5. Benedict R., Wzory kultury, Warszawa 2002.
- 6. Prasa popularnonaukowa tj. „Wiedza i Życie”, „Focus”, „Konteksty”, itp.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Agnieszka Gandecka (ostatnia modyfikacja: 13-02-2023 11:48)